

лише кожен десятий з тих, хто прийшов у такий спосіб до протестантських громад, отеля залишився в них [Бютатуатзаця протестантизму як вихщ у свгт // Християнство доби постмодерну. К., 2005.- С.240].

НоВі громади, переважно харизматичш, бурхливо зростають. Іхня динамка викликає навіт занепокоєння у традиційних церков і в певному суешльному сегменті. Такі громади стають суешльно-психолопчним прихистком для людей, вибитих сі СВОІХ соціальних шш. Таких людей стає особливо багато у першш половит 1990-х роив, коли остаточно зупиняються велии шдприємства, шфляця робить безглуздими будь-яи заощадження, а заощадження радянського часу гинуть, робгникам і службовцям роками не виплачують зарплатню, зневіра й апапя охоплює дедалі більш широи верстви населення. За цих умов шда громади обіцяють легке і миттєве позбавлення шд усіх проблем - фшансових і суешльних, пов'язаних іс фізичним здоров'ям і психолопчними стресами. Харизматичш лщери пропонують лки шд гшеколопчних хвороб, полгичних криз, алко- і наркозалежності, зрештою, - справжшй психолопчний комфорт. Серед неофтів опиняюгся не тшьки соціальш аутсайдери, але й по-справжньому уешшш люди, яи, втім, відчувають непевнеть і крихисть свого нишшнього статусу.

Хоча причини приєднання представниив рismгх соціально-демографічних категорш до харизматичних громад не є метою розгляду цієї статп, вщзначимо одначе, що ситуаця першш половини-середини 1990-х роив, призводила до маргшалізацп вихщшв з дуже рismгх суешльних верств і прошарив населення. Вщбувається криза шетитуцій і шцностей, яи вважалися дотепер фундаментальними і "вічними". Про масовидний характер втрати смисложиттєвих орієнтацій евищить і різке зростання илькосл суїцидальних випадив. Саме в цей період харизматичш громади зростають дуже і дуже динамічно. Щось подібне ми знаходимо у описаши американським реліпезнавцем Дешелом Стролом ситуаці в Гватемалі. У свош книзі "Латинська Америка стає протестантською?" він описує нещодавшх сільських мігранпв, яи втратили коріння і соціальну опору перекавши до великого мюта. У євангельських громадах вони не просто знайшли, але й самі брали участь у створенні нових інституцій і мереж, що дозволили їм вижити й адаптуватися до нової суствльної і культурної ситуації.

Повертаючись до украшської ситуації, ми бачимо, що за періодом вибухового зростання харизматичних громад починається стабілізація чисельносл іхніх члешв, а штм - навга і деякий гхшй вицтїк вицтїк. Більшість протестантських пасторів, інтерв'юйованих автором у проєсі

робота над з'ясуванням питання про соціально-полгичш орієнтаці сучасних протестантів в Україні, вщзначають таку наступну тенденцію. На початку 2000-х рр. темпи приросту іхніх громад почали уповшнюватися, а у деяких сшльнотах ильисть тих, хто вийшов з громад, почав навіть перевищувати число тих, хто до них приєднався. Це вщбувається в час, коли пригальмовується багаторічне економічне падіння, на зміну яшму приходить скромне, а штм і більш вщчуває зростання макроекошмчних показників. Минає шок ид перетворень у стал дикого кашталізму і вступає в фазу дорослішання покоління, яке школи не жило за шших умов. Як бачимо, вщносна економічна і суешльно-політична стабілізація шонайменше свшпала у асі з уповшненням зростання шзншпротестантських і, зокрема, харизматичних громад. Для того, щоб бшшп впевнено вщшвюти на питання: це часове свшпадіння чи реально юнуюча кореляція потрібш додаткові серйозш дослщження. Так само додаткові дослщження поТрібш для того, щоби з'ясувати, насильки сталою є тенденція до стабілізацп илькості неопротестантських громад, якою в цьому є роль культурного тла, яке в Украшш суттєво вщрізняється шд латиноамериканського, а також якою є роль традиційних Церков, яи за цей період намагалися вщнайти власну вщповиць на виклики часу.

Н.Джуга (м.Лернотп)

УКРАШСЬКИЙ СХІДНИЙ ОБРЯД ЯК УМОВА РЕЛІПІЙНОГО ЕКУМЕНІЗМУ

Серед численних проблем, з якими зіткнулася незалежна Україна, чи не найважливішою є проблема церковного невлаштування. Духовне, реліпйне протистояння, яке протягом швторя десятка роив триває в нашій державі, має низку протилежних векторів: а) невизнання УПЦ МП каношчності украшських православних громад, яи не належать до неї, та и небажання свшпрацювати з ними; б) простежуване часом небажання представниив українських плوک православ'я (УПЦ КП і УАПЦ) знайти глибше порозуміння ще з одшею плкою Української Церкви - УГКЦ; в) МашіНОВі претензії, а також і боротьба за фінансові доходи між різними конфейями.

* Джугла Надія Василівна - викладач кафедри фшософи Тернопільського Національного ушверситету.

Всі щ протилежнєхт ведуть до збереження протистояння в суспільстві, обумовлюють шалений тиск на віруючих, провокування у деяких випадках відкритого протистояння, ворожнечі, які не пробуджують християнської любові між ближніми, а всьтак і односл послідовний в Христові Вірні.

Якщо розглядати діяльність УПЦ КП, УАПЦ та УГКЦ в історичному ракурсі, то поза пошуком доказів кожною своєю канонічністю, необхідно було б звернутись до тих Варіантів, які здатні привести до зближення українське духовенство, а заодно й український народ, аби церква стала загально-об'єднуючим фактором українського суспільства.

З часу проголошення незалежності України на її теренах відновлюють свою діяльність національно-орієнтовані церкви, які були прямими спадкоємцями давнього Київського християнства, а з ними відновлюються й її обряди та традиції, що склалися на українських етнічних землях з далекої доби поширення на них християнства.

Одним із важливих елементів Київського християнства був Візантійсько-Український Східний обряд, який має свою особливу духовність, а його психологічний вияв найкраще відображає емоційно-психічному стану і характерові нашого народу. Над його дослідженням, переважно в православному вияві, працювали В. Бодак, А. Колодний, О. Саган та інші дослідники. "Український християнський обряд, спільний для українського православ'я й греко-католицизму, часто називають Візантійсько-Українським або Східним. Цим самим засвідчується те, що обряд цей у своїх генезі не є механічним і повним відтворенням якихось чужих обрядових зразків. Він не є ні візантійським, ні латинським, а синтетичним, тобто зовсім новою формою, створеною на основі поєднання певних елементів з інших обрядових типів, але поєднаних у відношенні з національним духом українства, його свідомістю, світоглядом, художніми смаками і потребами. Хоч цей обряд і єдине українське християнське традиційне конфесіальне православне і греко-католицьке, проте в відношенні до нього вони виявляють певну відмінність" [Колодний А.М. Україна в її релігійних виявах.- Львів, 2005].

На відміну від православних, які розглядають східний обряд лише як успадковану форму вияву релігійності, греко-католики, на переконання професора А. Колодного, відносять до нього ще й як до збереженого й забезпеченого від політичних і русифікацій, наповненого національно-історичною формою культурного здобутку [Там само.- С. 76].

Прийнявши християнство, а заодно і обрядовість за східним

взірцем, український народ доповнював його власними національними традиціями, які вже певний час існували тут у дохристиянському добу. Найчастіше Український Східний обряд витлумачується в історичних науках як "синтез певних елементів візантійсько-християнського обрядового типу з особливостями національного руху українства, його свідомістю, світоглядом, художніми смаками і потребами" [Релігійно-історичний словник.- К., 1996.- С. 349-350]. Саме він був основою Українського Православ'я аж до втрати в козацькі часи Української державності, і саме його вдалося зберегти УГКЦ з моменту його виникнення.

Нерідко вини за теперішній стан справ у церковному житті покладають на Греко-Католицьку Церкву, започатковану відписанням Берестейської унії в 1596 році. Але за тодішніх історичних й політичних обставин це був чи не єдиний вихід із духовного занепаду, а також умова забезпечення збереження Українського Східного обряду (який і був головною умовою Берестейського поєднання) як від західних Московського православ'я з його претензіями на статус "Третього Риму", так і від польського духовного поневолення, наслідком якого було досить усебічне окатоличення української еліти.

Історія знала випадки пошуку шляхів примирення й порозуміння між різними плем'янами християнства - згадаймо Шонський (1274 р.) і Флорентійський (1439 р.) собори. Знала вона і пошуки компромісу між двома Українськими церквами, зокрема тієї Берестейської унії, коли потроху почали відходити від пристрасі й коли постала потреба порозуміння, задля якого митрополита як Українського Православного, так і Греко-Католицького Церков намагались виробити спільні підходи в розв'язанні проблем духовного розвитку українців.

Першим етапом розгортання цього процесу був початок XVII ст., коли після довгих років протистояння та взаємних образ "Русь шукала Русь" і коли виникла потреба компромісу, й коли почали простежуватися спроби замирення між двома українськими церквами, що вже готові були розпочати цей діалог. У 20-х роках XVII ст. такі спроби до зближення робили архієпископи Мелетій Смотрицький та польський король Сигізмунд III. У цьому ж напрямі активно працювали Йов Борецький та Йосиф В. Рутський. Православна й католицько-уніатська сторони були запрошені на Сейм у липні 1623 року. Для полегшення непорозуміння була створена окрема комісія, яка запропонувала різні способи примирення, зокрема скликання спільного Собору православних і греко-католицьких та обрання патріарха. На жаль, тоді православна сторона відкинула будь-яку думку про поєднання.

Незважаючи на це, Сейм у 1626 році запропонував, щоб обидві сторони з'їхались разом на сільний Собор і обрали паїрарха. Мюцем Собору було визначено Місхо Кобрин на Волиш. Собор хаки вщбувся 6 вересня 1626 року, однак православш на нього не з'явилися, хому Собор хак і не досяг свое! головно! довгоочкувано! мехи.

В люхому 1627 року два делегахи вщ михрополиха В. Рухського - о. Мелехш Новахш і Рафаш Корсак. Тоді ж майже Всі православш єпископи зїбралися на собор у Новогрудку і знову висловилися за єднання з греко-кахоликами. Ршення мало бухи щдхверджене на Соборі в Києві у 1628 році. Однак цьому прохивилися козаки, а православш досихь сухево прислухалися до голосу свое! пасхви. Вщхак щєя поєднання ха схворення Украшського паїрархаху залишалася незреалізованою. Зважаючи на хаку неконсхрукхивну й войовничу позицію свох владик, багахо православних прийняли ушю чи перейшли в кахолицизм. Серед них були вщомі письменники й громадсьи ха церковш дїячі (Мелехш Смохрицький, Кашян Сакович, Кирило Транквішон-Схавровецький ха і.).

Зрештою, продовжихи справу примирення запропонували самі православш. Пюля домовленосхей між обома схоронами виршено було, що офіційне поєднання вщбудехься в 1629 р. на сільному синоді у Львові, якому повинш були передухи власш собори, що мали вщбухися задалегіть: в Києві - для православних, у Володимирі - для утахів. Про добру волю примирихися з православними свщчих лисх михрополиха В. Рухського до Апосхольського нунція. У випадку з'єднання православних із греко-кахоликами михрополих Й. Рухський гоховий був зрекхися свое! посади михрополиха на корисх кандидата вщ православних [Шевцв І. Християнська Украша. Вибраш хвори.- Кшв-Дрогобич, 2003.- С. 171]. Кандидахуру на посаду паїрарха вш вбачав у особі православного архімандриха Києво-Печерсько! Лаври Пехра Могили.

Прохе в процес ушїйних змагань акхивно вхрухилися хрехі сили, яи сам цей процес бачили дещо шшим. Як зазначає І. Хома, "православна ієрархія і духовенсхво посхавилось прихильно до Синоду, а михрополих Йов Борецький вщ себе видав ушверсал, заохочуючи православних на кшвський собор. Спрохивились цьому лише православш шляххичі і сапорісбкі козаки" [Хома І. щєя сільного синоду 1629.- Рим, 1976.- С. 10], яи і розпустили православний синод у Києві Неоднозначною була й позиція Апосхольсько! схолищ, зокрема Конгрегацї поширення віри, яка проявляла надхо вже надмірну нерішучісх у пиханнях єдносх церков. "Виглядає, що перебшыпена обережшсх, мале знання нашого народу, його похреб і завжди щирих намірів на церковному шш, нерішучісх,

незнання Сходу, були причинами і перешкодами до хого" [Хома І. щєя сільного синоду 1629.- Рим, 1976.- С. 38].

Таким чином, першї спроби замирихи, з'єднахи "Русь іс Русею" заинчилися безрезультатно. І хух можна видшихи деюлька досихь важливих моменхів:

1. Небажання йхи на поєднання православно! шляххи ха козацхв, яю боялися вхрахихи свш вплив на церкву.

2. Вкрай обережна позиція Риму ха його предсхавниов, яи вважали період поєднання передчасним.

А те, що ця невдача згубно позначихься на долі українського народу ха його церкви, назваш дві сторони до уваги не брали. "З цих проєкхів сільного синоду щчого не вийшло іс вже вщомих перешкод - браку добро! волі православних і довїри з боку Риму для хаких прямих перероВорів" [Мудрий М. Нарис ієхорії Церкви в Украш.- Рим-Львів, 1995.- С. 200].

Прохе, щєя об'єднання украшсько! церкви не могла просто хак згаснухи щєля перших невдалих спроб. Насхупним ехатом ехала щєя "ушверсально! унп". Зокрема, проєкт поєднання, як євщчхь джерела, запропонували михрополих Пехро Могила ха чершпівський воевода Адам Кисш. П. Могила з запалом взявся за вщновлення занепало! православно! церкви.

Сухь ще! П. Могили ха А. Кисля полягала в хому, що було окреслено основш віросповідш розбіжносх між Східною і Західною Церквами, яи можна подолахи, адже подібний прецеденх вже мав мюце щд час Флорентійсько! уш! (1439 р.). Вщхак, умовами до воз'єднання мало схахи забезпечення збереження непорушним Украшського Схщного обряду. Щоб щдкреслихи, що йдехься про воз'єднання, а не про злиххя, пропонувалося обрахи сільного михрополиха Собором украшських архієпискошв без захвердження Римом. Факхично, цей проєкт згоди між схахи реальним і принесли велику корисх украшському народу. Враховуючи хе, що роз'єднання наци на будь-який основі шкодихь її розвихку, сприяє поглиненню її земель ненажерливими суєщами, Пехро Могила прагнув поєднахи в Україи "Русь іс Русею", хобхо православних ха утахів, ухворихи єдиний Кшвський паїрархах як духовного предсхавника украшського народу.

Можна схверджувахи, що в цей період юхоричного розвихку украшсьи церкви дійсно шукали компромісу ха порозумшнїя і ним могли б схахи єдиний Кшвський паїрархах Украшсько! церкви, щлком незалежний у справах свое! церкви, ха єдиний Схщний обряд, що його викорисховували як православш, хак і ушахи. "Будучи переконаним, що

з'єднання роз'єднаних церков - це велика і благородна щєя, вш (П. Могила - Н. Д.) не побоявся виступити з цим питанням, незважаючи на те, що воно було непопулярне, і що, намагаючись провести його в життя, Ві_н потрапляв на великі перешкоди" [Феномен Петра Могили.- К., 1996.- С. 151]. А перешкоди справді були великі, адже в справу реального об'єднання знову втрутилися, і сили, які не розуміли складної ситуації і не хотіли досягнути цього розуміння. "Вплутавшись в церковні справи, козацтво не здобуло ані собі, ані народів! шяких соціальних успіхів, а Польщі було не тяжко поступитись не своєю церковними справами" [Мудрий М. Нарис історії Церкви в Україні.- С. 24].

Ідея церковного єднання не подобалася Москві і як могла вона перешкоджала його здійсненню. До московської імперії було залучено окремих православних єпископів і монахів. Щедро оплачуючи таку діяльність, Москва виставляла "єдишдарство", "сильну веру", хоча як такої сильності тут не було. Проте, взявши "провід в українській невід'єднаній церкві", Москва стала "саме одшею з головних причин того, що "Русь з Русею" не об'єдналися" [Шевців І. Християнська Україна.- С. 173].

Таким чином, щєя об'єднання українських церков та створення єдиного Київського патріархату зазнала поразки і на деякий час залишилася забутою. Цьому сприяли також драматичні історичні події, які розгорталися на теренах України, зокрема козацькі війни та Руша, які невдовзі призвели до насильницького поглинання Московською церквою Православної України (1686), до перегляду церковних книг, нищення традицій киеворуського християнства, впровадження щєй віронетерпимості та меншовартості українців.

Повернення до щєй міжцерковного діалогу відбулося на початку ХХ століття завдяки зусиллям митрополита Греко-Католицької Церкви Андрея Шептицького. Виходячи з того, що українці, як православні так і греко-католики, бачили об'єднує, аніж роз'єднує, митрополит багато працював над щєю проблемою.

До цього слід додати, що саме Східний обряд, який мав місце і в православних, і в греко-католиках, знову міг стати реальним об'єднувачим фактором. Задля чистоти Українського Східного обряду митрополит розпочав важливу справу - перегляд церковних книг з там, щоб усунути її латинські запозичення, які поступово з'явилися в обрядовій практиці. Тому, розпочинаючи важку працю над воз'єднанням церков, ієрархія Греко-Католицької Церкви виявляла бажання йти на зближення і готова була до поступок у вирішенні спірних проблем, що виникали в ході цього процесу.

Великою Мірою цьому сприяв і автокефальний рух Українського Православ'я, що зародився на початку 20-х років минулого століття, розрив його діяльності РПЦ. А. Шептицький вважав, що наступив той час, коли можна розпочати реальний процес об'єднання церков. Він пише серію листів, звернень з висловленими пропозиціями до православного керівництва та світських осіб. Митрополит вважає, що "необхідно позбутися усього того, що довгий час роз'єднувало українців, і повернутись до релігійного єдності, адже вона видається там більше можливою, що нас ділять і роз'єднують не більш особисті справи, що перед дуже давніми віками розділили наших предків, нас ділять суперечності між греками і латинниками, нас ділять традиції перейняті від грецької та московської церкви. І не бачу, щоб хто-небудь із нас, єпископів і вірних українських віросповідань, міг дбати про те, щоб підтримувати церковні роздори" [митрополит Андрей Шептицький: життя і діяльність. Церква і Церковна єдність. Документи і матеріали 1899-1944.- Т. 1.- Львів, 1995.- С. 400].

Звичайно, зважаючи на трагічні обставини світової війни, яка продовжувала палати передусім у Європі, період, про який йдеться, був не дуже сприятливим до вирішення зазначених питань, але сам факт повернення до щєя важливо! проблеми був дуже важливим. Вважаючи, що поділ української церкви був невідворотний і небезпечний для всього українського народу, А. Шептицький виносив неодноразово це питання на розгляд Архiepapxальних соборів протягом 1940-1943 рр. Він намагався донести думку, що поділ народу, а також уміле машпулювання цим фактом найближчими сусідами, робили українців "чужими для нашого обряду, народное^ й віри" [Митрополит Андрей Шептицький: життя і діяльність.- С. 338]. Дбаючи про чистоту Східного обряду, А. Шептицький у своєму листуванні з митрополитом Іларіоном (Опенком) звертається до нього з проханням активніше використовувати в богослужіннях українську мову, позбутися запозичень від Московської церкви, що й досі є актуальною проблемою в Українському православ'ї: "Надіюсь, що Вашому Високопреосвященству Бог дасть ту велику благодать, що зможете Українську Церкву очистити з тих усіх наук противних Вірі і неканонічних, шидливих, накинених неволею установ чи законів, а може, передусім, з тієї чисто московської нетерпимості^, яка рідного брата зненавидить, коли інакше думає, з тієї тьоти і браку християнського широкого духа, яким відзначилося московське православ'я" [Там само.- С. 289].

У цей час знову викристалізовується щєя Київського Патріархату, очолити який, на думку А. Шептицького, має обов'язково представник

Православно! Церкви. У своєму "Лісп до православно! штелшыпц у справі порозуміння й поєднання украшських Церков" (3 березня 1942 року) він заявив про свою готовність зректися своєї митрополичої посади на користь кишського митрополита чи патріарха [Шевців І. Християнська Украша.- С. 171]. Обидва митрополита ссшувалися, що наступить той час, коли "Украшська Православна Церква, позбавлена чужих ш московских привнесень, і Церква Греко-католицька, очищена від чужих нам латинських добавок, обидві Украшсько Церкви щ наблизяться одна до одша, як дві ршш сестри" Щит. за: Колодний А.М. Украша в ІІ релігійних виявах.- С. 399].

Повернення до церковно! єдності у 30-40-х роках ХХ ст. перш за все посилювало відчуття патріотизму, єдності" всього украшського народу, як в межах одшої держави, так і в межах одшої церкви. Невщомо, як би розвивалися справи єднання телі заінчення виши, але Львівський псевдо собор (1946 р.) на довгий юторичний період перервав ш об'єднаним змагання, а Украшська Церква в діаспорі не могла виступати від імені всього украшського народу.

Повернення до питання єдності украшських церков на основі сталого Кишського Патріархату та сталого обряду з новою силою прозвучало на ІІ сесії ІІ Ватиканського собору восени 1963 року, коли митрополит Греко-Католицької Церкви Йосиф Сліхий висловив прохання: "Пшнести Києво-Галицьку митрошню і Всієї Руси до патріархальної єдності" [Заповіт патріарха Йосипа Слітого.- Львів, Б. р.- 55 с].

Цьому сприяло прийняття Кодексу канонів Схщних церков" (кан. 39-41), де було проголошено про важливість та необхідність збереження схщного обряду, що міг би стати лею об'єднаною силою, якою украшцям так бракує. Важливим у цьому платі є визнання ІІ Ватиканським собором того факту, що в Схщній Церкві Патріархати - це завершення організаційно! структури-побудови тих церков у межах національних або обрядових: "Тєпріарх же схщний - це єпископ, якому належить правосуддя щодо Всіх єпископів, не виключаючи й митрополитів, кліру і народу своєї території або обряду... Тому ж що патріархальна шепуща в Схщних церквах є традиційною формою управи, Святий і Вселенський Собор бажає, щоб, де цього зайде потреба, були встановлені нові патріархага..." [Документа Другого Ватиканського Собору: Конституції, декрети, декларації.- Львів, 1996.- С. 175-177].

Собор прийняв ряд детальшших рішень щодо Схщного обряду, зазначаючи, зокрема, що "Схщних Церков установи, літургійш обряди, церковне передання та правопорядок християнського життя, Католицька

Церква високо шнує... Ці пошеш Церкви, так Сходу як і Заходу ... частинно відрізняються між собою так званими обрядами, тобто літургією, церковним правопорядком та духовною спадщиною", тому "хришеш кожною некатоліцькою Церквою чи громадою ... нехай по всьому є в держатися свого обряду, його плекають та по силах дотримуються... Тому Священний Собор не тільки належно оцінює та справедливо похваляє цю церковну й духовну спадщину, але також твердо вважає і за спадщину цілої Церкви Христової. Тому й торжественно заявляє: Схщш, так як і Західш Церкви мають право й обов'язок радитися своїм окремим правопорядком як таким, що допорується шани достойною старанністю, є відповісший звичаєм своїм вірних та виглядає відповісший для забезпечення добра душ" [Там само.- С. 175-177].

Після проголошення незалежності шик» держави розділення украшців за релігійною приналежністю стало вкрай небезпечним не тільки з погляду державотворчих процесів, а й розвитку для релігійно-духовного життя. Як зазначає А. Пашук, "такий реалізм не можна не уводити в умови становлення Украшської держави та утвердження самостійності України. Сдшсть Церкви як Украшської - головний фундамент консолідації національного духовного єства украшського народу" [Пашук А. Украшська церква і незалежність України.- Львів, 2003.- С. 353].

Тому повернення в наші дні до питання єдності українських церков є дуже актуальним. Реальним об'єднанням перш за все може і має стати об'єднання УПЦ КП і УАПЦ, адже різниця обрядово! чи догматично! між ними не юнує, тим більше, що кожна з них заявляє про своє продовження християнської украшської традиції. Це могло б також досить позитивно вплинути на становище Украшської церкви в діаспорі, яка Наразі шукає порозуміння з Константинопольським патріархом. Створення єдиного Українського Патріархату спричинить до утафкації, поєднання в одній Всіх украшських митрополій та єкзархатів гад проводом одного пастиря - Украшського патріарха, а це зрештою призведе до закріплення одної судовлаєй й дисципліни всередині церкви, призведе до обрядово! й мовної однашності, цементує в одній фармі і мирян.

А вже другим етапом мала б стати реальна праця над об'єднанням між Украшською Православною Київською традицією та Украшською Греко-Католицькою Церквами, які виступають як національні церковні сталіності. Окремий Український Патріархат раз і назавжди відгородить нашу Церкву від Москви та її претензій на вертати нас на своє московське "благочестя", відверне московською претензією утримати нас у своїй орбіті відтак званого "Третього Риму", поверне

Украгт втрачену на користь Москви мюш на Сход1 Європи - бути ноием правдивого православ'я.

Вести мову про УПЦ МП тут недоцільно. Позиція ша церкви на сучасному еташ, її активне втручання в українську політику, постійна дискредитація УПЦ КП, робить неможливою думку щодо и учасп в єкуменічному діалозі. Тим більше, що провіс ша церкви, постійно заявляючи, що УПЦ КП є "неканонічною", активно втручається у внутрішнє життя українських конфесій, розповсюджує апатичну літературу антиукраїнського спрямування, і при цьому забуває, що саме вона є складовою частиною Московського патріархату, а тому не може виступати єдиним виразником православних українців, як і те, що акт поглинання 1686 року з погляду канонічного права є неправомірним.

На думку А. Колодного, "слід щіпзюпи Православ'я Украши вц Украшського православ'я. Вщомо, що Росшська Православна Церква, структурною одиницею якшн ниш є наша УПЦ МП, певною мірою ниш постає полггизованою релшійною штитушею Росшсько! Федерацп" [Колодний А.М. Украша в її релшійних виявах.- С. 205].

Предметом екуменічного діалогу між УПЦ КП, УАПЦ та УГКЦ може стати єдиний Украшський Сидний обряд та бажання створити Сдину Помісну Украшську Церкву, яка мала б свш Кишський патріархат, що здатний стати центром Сидного християнства. Адже щ національно зорієнтоваш конфесп об'єднує сшльний обряд, національно-побугош та культів! традицп, що сягають коршням ще первісних часів Кшвського християнства. Проте Східний обряд - це не лише культова система, сформована на грушт Сходу, але й той "своєршно витлумачений містичний зміст Божого Об'явлення, який знаходить свій глибокий вияв у лпургшному способі Боговшанування. Ві_н є насамперед своєршним християнським світоглядом, створеним протягом столга у вищповісних формах прославлення Всевишнього... Схшний Візангшсько-Украшський обряд є юторично зумовленим поєднанням християнського віровчення і традиційно! культури нашого народу, таким поєднанням, що виступає в ропі форми вияву його національно! духовності!" [Там само.- С. 77].

Така перспектива можлива, але задля цього необхідна плінна співпраця Ісхрхлв УПЦ КП, УАПЦ і УГКЦ, щире розуміння ними глибинних потреб вІруючих, взаємне невтручання в церковні справи сторІн, яї несуть іїїму духовну щеологію. Лише за такої співпраці в Україні знову може постати єдина національна церква в складі єдиного Київського патріархату, яка спроможна буде стати впливовим виразником духовних прагнень українців.

ФОРМУВАННЯ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНОЇ МІСМ РКЦ „КАРІТАС-СПЕС” В УКРАЇНІ

Актуальність теми зумовлена необхідністю вивчення сучасних релігійних процесів в Україні, оскільки політика державно-церковних відносин значною мірою потребує вивчення й вироблення більш ефективних кращих моделей на основі загальноєвропейської практики. Крім того, соціальна спрямованість Римо-Католицької Церкви (далі РКЦ) спонукає до роздумів про роль та місце православ'я у сучасному світі, про подальше збереження його консервативно-традиціоналістських засад. У цьому контексті дослідження діяльності РКЦ має не тільки науково-пізнавальне, але й виразно практичне значення.

Варто зауважити, що більшість праць сучасних українських дослідників лише частково розкривають це питання. Цей аспект ними висвітлюється, як правило, сумісно з мюнерською діяльністю інших християнських конфесій, не виокремлюючи при цьому розголос РКЦ (Див. праці: В. Сленського, Н. Адамович, Л. Филипович, О. Сагана, О. Недавної та ін.).

Таким чином, написання статті базувалося, насамперед, на основі видань та матеріалів, представлених самою РКЦ в Україні. Зокрема, в Інтернет-виданні Мсьонерської релігійної організації „Caritas-Spes” детально подаються напрямки діяльності, соціальні проекти та частково процес формування зазначеної нею на території України. Певну інформацію містять також стаття ксьондзів та проповідників католицизму, надруковані в релігійно-суспільному виданні РКЦ Луцької дієцезії- „Волянина з Волині”, видання Вищого Інституту релігійних наук св. ТАКВІШЬСЬКОГО „Парафіальна газета”, журналах „Колея”, „Сопричастя” тощо.

У зв'язку з тим, що з кожним роком „КаріТас-Спец” здійснює все більше нових проєктів (дана організація на сьогоднішній день має понад 30 своїх центрів у 12 областях України, то виникає потреба проаналізувати її роботу, показати динаміку розвитку та форми прояву РКЦ в суспільному житті міної держави.